

2008:64

Arkeologi & fjärrvärme

- Nymölla till Valjeviken

Arkeologisk förundersökning, 2007

Anders Edring

Rapport 2008:64

Arkeologi och fjärrvärme

- Nymölla till Valjeviken

Arkeologisk förundersökning, 2007
Fornlämning nr 92, 99, 113, 119, 134
Ivetofta socken, 1071
Bromölla kommun
Skåne län

Anders Edring

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.m.se

© 2008 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2008:rapportnr
ISSN 1651-0933

Omslagsfoto: Anders Edring
Fyndteckningar mm: Anders Edring
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

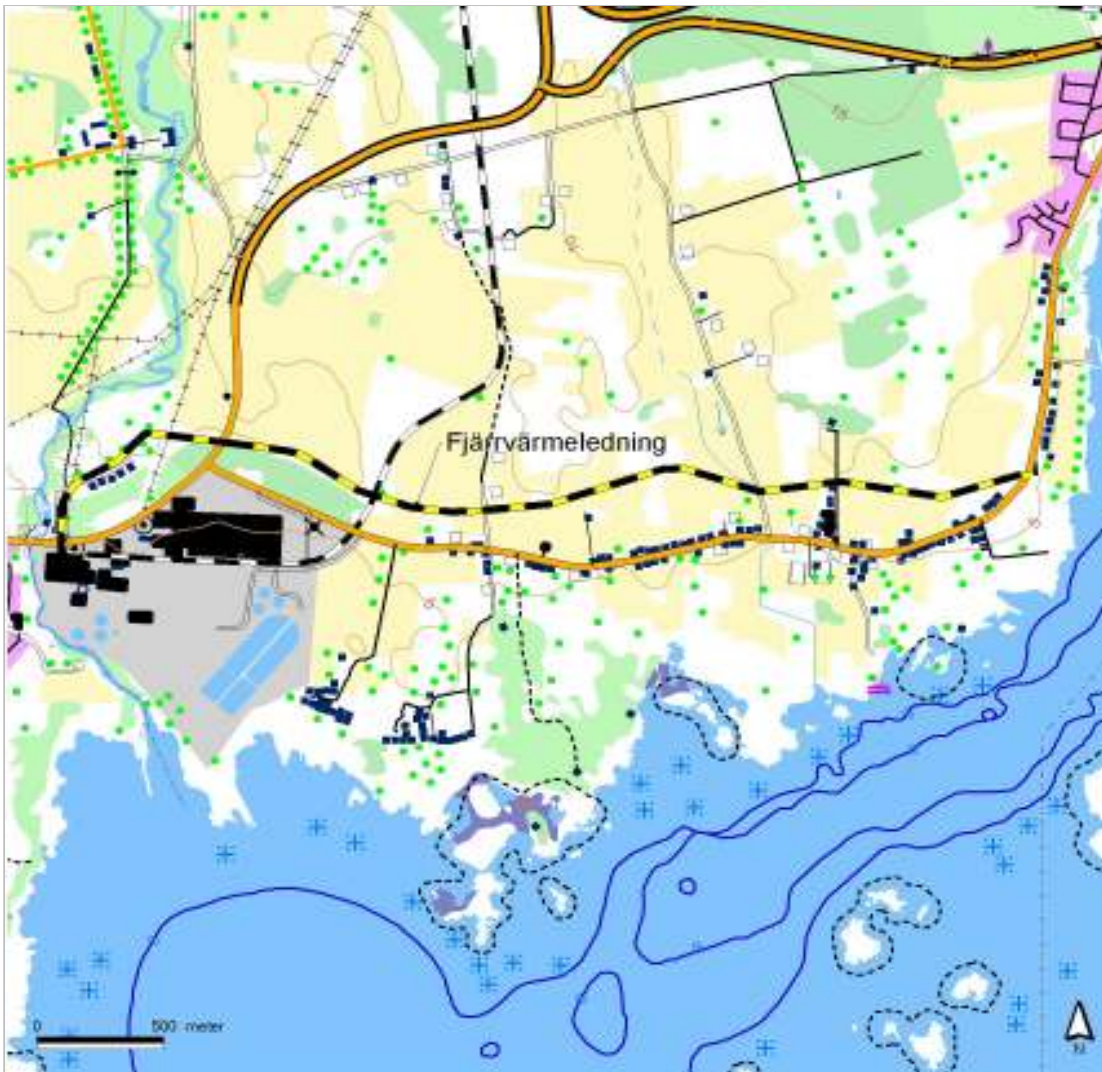
Arkeologi & fjärrvärme

Innehåll

Inledning	5
Fornlämningar och tidigare arkeologiska insatser	5
Metoder	7
Resultat från förundersökningen	8
Fornlämning nr 119	8
Fornlämning nr 134	13
Fornlämning nr 113	20
Fornlämning nr 99	20
Fornlämning nr 92	20
Förmedling	22
Sammanfattning	22
Referenser	24
Tekniska och administrativa uppgifter	25
Bilaga 1. Anläggningslista	26
Bilaga 2. Fyndlista	27
Bilaga 3. ¹⁴ C dateringar	30
Bilaga 4. Vedartsbestämning och dendrokronologi	34

Skånekartan med Bromölla kommun markerad

Utdrag ur terrängkartan med fjärrvärmeledningssträckan markerad

Inledning

Sölvesborgs Fjärrvärme AB skulle anlägga en ny överföringsledning mellan Nymölla och Valjeviken. Med anledning av att arbetsföretaget skulle beröra fornlämningar beslutade Länsstyrelsen i Skåne att arbetena skulle stå under arkeologisk övervakning (Lst Dnr. 431-27787). Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genomförde den arkeologiska förundersökningen som en schaktningsövervakning under perioden 4 juni - 22 augusti år 2007.

Överföringsledningen var planerad att löpa i och i anslutning till fem olika fornlämningar i Ivetofta socken (Raä nr 92, 99, 113, 119 & 134). Ledningen löpte norrut från Nymöllaverken och kom under första delsträckan, inom fornlämning nr 119, att omfatta en komplettering med ytterligare en ledning av redan befintliga fjärrvärmeledningar. En arkeologisk utredning och en undersökning hade tidigare genomförts av Riksantikvarieämbetet UV-syd år 1999 för dessa befintliga ledningar inom fornlämning nr 119. Den nu aktuella ledningen skulle komma att löpa parallellt med de gamla ledningarna. Bredden för detta nya schakt var ca 1,8 m. Stäckningen öster om fornlämning nr 119 gällde nedläggning av helt nya ledningar med en schaktbredd på ca 3,5 - 4 meter.

Fornlämningar och tidigare arkeologiska insatser

Det finns en rad fornlämningar i närområdet kring den aktuella Fjärrvärmeledningen (se fig. 1). De mest omfattande arkeologiska undersökningarna som hittills har genomförts i närområdet rör området närmast Skråbeån och Nymöllaverken (fornlämning nr 119). Det har vid arkeologiska undersökningar påträffats fornlämningar på båda sidor om Skråbeån. Så tidigt som år 1915 genomfördes en arkeologisk undersökning på den östra sidan av ån vid Skråbemölla (ATA417/1915). Vid denna undersökning påträffades kulturlager och fynd daterat till neolitikum. Även en del fynd gjordes av östersjökeramik daterad till vikingatid. I närheten, också på samma sida av ån, påträffades ett antal vikingatida fynd på en trädgårdstomt år 1949 (ATA 5798/49). Fynden bestod av järn- och bronsföremål samt östersjökeramik. Ett av järnföremålen är ett korsformigt betselbeslag av en typ som tidigare påträffats i en vikingatida båtgrav i Västmanland (Stark 2000).

På den västra sidan av ån har det även påträffats boplatslämningar och gravar daterade till mesolitikum och neolitikum (Wyszomirkska 1979; 1988). Vid platsen för Nymöllaverken har det tidigare legat en bronsåldershög som undersöktes och togs bort år 1959 (Raä 120. Se Petré 1961). I gravhögen fanns även en sekundärgrav från vikingatid. Det finns också uppgifter om en skelettgrav i närheten daterad till järnålder (ATA 2707/48).

Andra gravar, sannolikt från vikingatid, har undersökts inom fornlämning 32-33. Tyvärr saknas närmare redogörelser från dessa undersökningar.

Fig. 1. Utdrag ur fastighetskartan med fjärrvärmeledningens sträckning och berörda fornlämningar.

Inom fornlämning nr 119 har det de senaste 10 åren utförts två arkeologiska utredningar och en slutundersökning. En utredning genomfördes år 1999 av Riksantikvarieämbetet UV-syd inför fjärrvärmeledningar mellan Nymölla och Bromölla (se Stark 2000). Vid utredningen påträffades förhistoriska lämningar på två ställen inom fornlämningen, dels i sydväst, dels i nordöst. Lämningarna i sydväst påträffades på den sandås som ligger norr om Nymöllaverken och de utgjordes av ett odaterat kulturlager med bl.a. slagen flinta och ett kulturlager med fynd daterat till mellaneneolitikum sannolikt tillhörande gropkeramisk kultur (Stark 2000 s. 10). Förutom dessa kulturlager framkom en gravkonstruktion, troligen en domarring. Norr om sandåsen påträffades anläggningar i form av gropar och härdar samt flertalet avlånga stenar som skulle kunna ha utgjort gravmarkeringar. Stark

föreslår i sin rapport att fjärrvärmeledningen flyttas 30 meter åt väster och förläggs i befintlig väg (Garvarevägen), så att varken graven eller stenålderslämningarna berörs (Stark 2000 s. 11). Han föreslår vidare att en schaktningsövervakning bör ske inom området norr om sandåsen, där vissa lämningar finns bevarade vilka kanske kan relatera till en vikingatida anlöpsplats. Ingen schaktningsövervakning kom dock att genomföras när man grävde för fjärrvärmeledningarna i området.

Fornlämningarna i nordöstra delen bestod av en järnåldersboplats med kulturlager och anläggningar. En undersökning föreslogs innan fjärrvärmeprojektet inleddes och den kom att utföras år 1999 (Lord 2000). Vid undersökningen påträffades bl.a. två grophus, kulturlager, stolphål, gropar och en härd. Fyndet av östersjökeramik angav en datering till sen vikingatid, medan en ¹⁴C analys av träkol från härdens gav en datering till 2395±70 BP, vilket motsvarar sen bronsålder – tidig förromersk järnålder.

Ytterligare en utredning hade tidigare berört denna nordöstra del av fornlämning 119. Utredningen, som även omfattade fornlämning nr 134, utfördes av Riksantikvarieämbetet UV-syd år 1997 med anledning av att Stora Nymölla AB planerade att vidga sin verksamhet norrut (se Hellerström 1998). Vid utredningen framkom det boplatslämningar i stort sett inom hela utredningsområdet. I östra delen av området (fornlämning 134) framkom det flera förmodade gravar som bestod av mindre stenrösen eller stensättningar. Dessa gravar antogs ha en datering till yngre bronsålder eller järnålder. Det fanns även en hållkistliknande konstruktion där det påträffades en flathuggen pilspets med urnupen bas. Graven daterades till senneolitikum – tidig bronsålder. Utredningen gav även en del fynd från stenålder och vikingatid.

När det gäller de övriga fornlämningarna som berörs av den nu aktuella fjärrvärmeledningen, så har det inte gjorts några arkeologiska arbeten inom dessa fornlämningar (Raä nr 92, 99 & 113). Fornlämningarna är registrerade i FMIS som boplatser där det påträffats slagen flinta och skörbränd sten.

Metoder

Den arkeologiska förundersökningen innebar en övervakning i samband med att schakten för fjärrvärmeledningarna grävdes. Inom sträckorna vid fornlämning 119 och 134 schaktades först matjorden av varvid arkeologisk dokumentation och undersökning av framkomna fornlämningar kunde genomföras. Schakten och fornlämningarna mättes in med GPS (Nätverks RTK) och resultaten bearbetades och lagrades i Intrasis. Vid schaktningsövervakningen framkom såväl kulturlager som anläggningar. Kulturlagren grävdes med grävsked i 1 x 1 meter stora rutor. Anläggningarna snittades med grävsked varvid profil dokumenterades genom handritning.

De brunnar som undersöktes i anslutning till fornlämning 134 grävdes för hand med grävsked och dokumenterades genom planritning och fotografier. Trävirket tillvaratogs i sin helhet och lagrades i vattenbad på Regionmuseet i Kristianstad. Prover utplockades för dendrokronologisk datering och för ¹⁴C analys. Ett urval gjordes av träföremål för konservering. Resterande trä kom inte att konserveras och sparas för eftervärlden.

Resultat från förundersökningen

Redovisningen av resultaten från förundersökningen/schaktningsövervakningen delas upp på de fem fornlämningar som berördes av fjärrvärmeledningarna (se fig. 1).

Fornlämning nr 119

Ledningsschakten inom fornlämning nr 119 (Ivetofta sn) omfattade en sträcka av 724 meter med en bredd på 1,8 meter (se fig. 2). Detta motsvarar en yta på ca 1300 m². Schaktningen inleddes i östra delen av fornlämningen. I denna del framkom under matjorden, ett mörkt lager längs en sträcka av ca 35 meter (AL652). I den västra delen av lagret fanns ett antal större stenar och stenlyft som bildade en halvcirkel (se fig. 3 & 4). Mellan stenarna fanns enstaka mindre stenar och det ovan nämnda mörka lagret. Ansamlingen med sten utmärkte sig tydligt eftersom det inte fanns några övriga stenar i marken inom denna del av fornlämning 119. Tre 1 x 1 meter stora rutor grävdes inom stenkonstruktionen, men inga fynd eller konstruktionsdetaljer framkom som kunde bringa klarhet i dess funktion och datering. Inledningsvis antogs stenkonstruktionen vara resterna efter en stensättning eller ett röjningsröse. Sannolik rör det sig om det sistnämnda.

Väster om kulturlagret framkom enstaka anläggningar i form av härdar och stolphål. Ett urval av dessa undersöktes, men något daterande fyndmaterial påträffades inte. Lämningarnas karaktär (fyllning och utformning) tyder dock på att det rör sig om förhistoriska lämningar.

Dessa ovan nämnda fornlämningar låg i sandjord på en svag förhöjning i landskapet. Strax innan ledningsschaktet svängde av söderut sjönk topografin och det blev alltmer lerigt och vattensjukt. Enstaka fynd av såväl Kristianstadsflinta som Senon/Danien flinta påträffades i denna del, vilket antyder på närvaro av förhistoriska lämningar i närområdet.

Efterhand som schaktet fortsatte söderut steg topografin och jorden övergick alltmer i ren sand. I denna del framkom tre svackor med nedbruten torv. Vardera en 1 x 1 meter stor ruta grävdes i dessa svackor. I två av svackorna fanns det vardera ett fynd av keramik samt enstaka avslag av flinta. Keramiken var av sådan karaktär att den inte närmare kunde dateras än till förhistorisk tid. Även dessa fynd antyder på en närvaro av förhistoriska lämningar i närområdet.

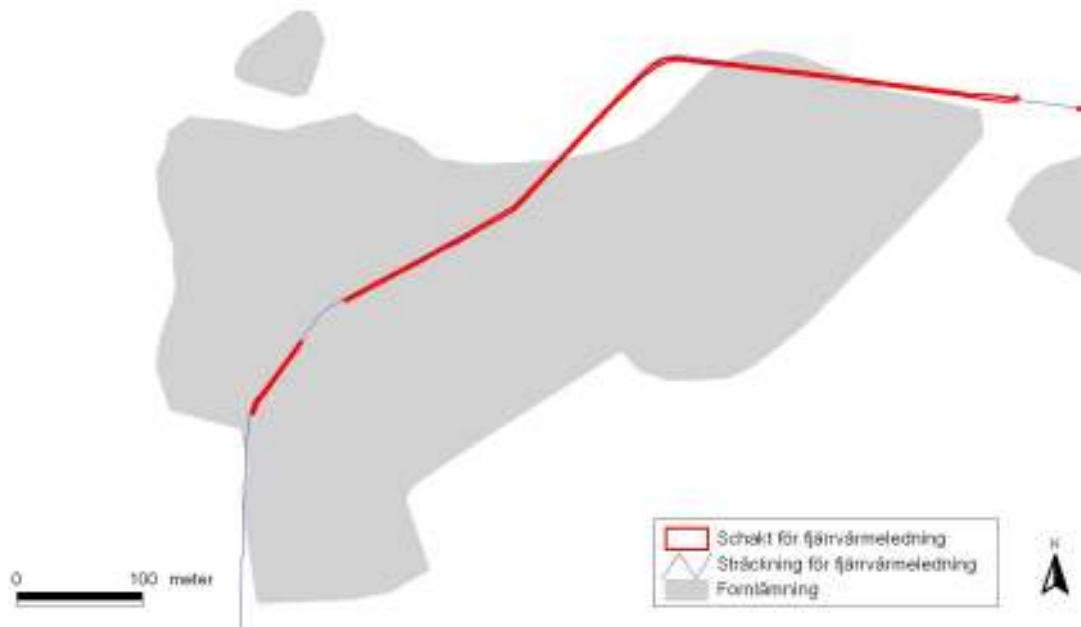

Fig. 2. Schakt för fjärrvärmeledning inom fornlämning 119.

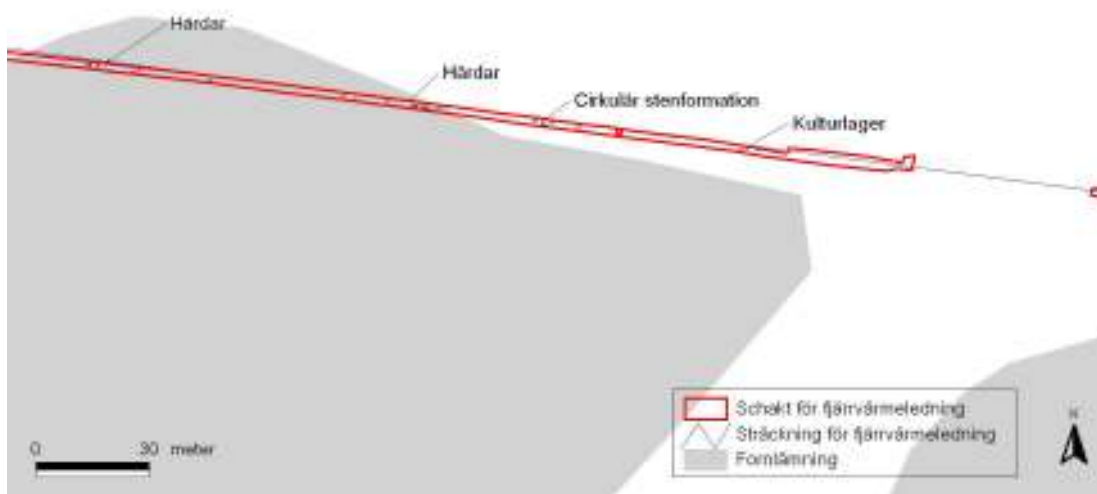

Fig. 3. Plan över påträffade fornlämning i östra delen av fornlämning 119.

Fig. 4. Fotografi över cirkulär stenformation i östra delen av fornlämning 119.

Schaktet längst i söder dominerades av fin ljus sand som var något melerad med inslag av mörk brun sand. I schaktet fanns i den södra delen spår efter två nedgrävningar, en för en elledning och en för en vattenledning. I ytan på nedgrävningen för vattenledningen påträffades fynd av svartgods daterat till vikingatid - tidig medeltid samt några avslag av Kristianstadsflinta. Fyllningen i vattenledningschaktet hade inslag av svart nästan sotig sand. Detta antydde att det under sanden troligen fanns ett sotigt svart lager som grävts igenom när vattenledningen grävdes ned. För att fastställ om det fanns ett svart sotigt fyndförande lager under sanden grävdes sanden bort med grävmaskin. Under ca 30 centimeter, av vad som tolkades som flygsand, framkom ett mycket svart och sotigt lager med fynd av främst flintavslag. Det sotiga lagret fanns inom en 30 meter lång sträcka i den södra delen av schaktet (se fig. 5). Intensiteten och fyndfrekvensen avtog norrut. Tyvärr var lagret stört av såväl vatten- och elledningsschakten, men det fanns orörda och fyndrika lagerrester kvar på platsen. Dessa lager undersöktes genom handgrävning av 1 x 1 meter stora rutor. Totalt undersöktes 17 m² av lagret. I dessa rutor påträffades ca 600 flintor (se fig. 6). Övervägande delen av flintan var av Kristianstadsflinta, men det fanns även enstaka flintor av Senon/Danienflinta. Den sistnämnda finns inte naturligt i nordöstra Skåne, utan den har troligen transporterats till området från södra delen av Skåne. Avslagen och kärnor dominerade i materialet, men det fanns även en del skrapor, borrar, en skivyxa, fragment av en

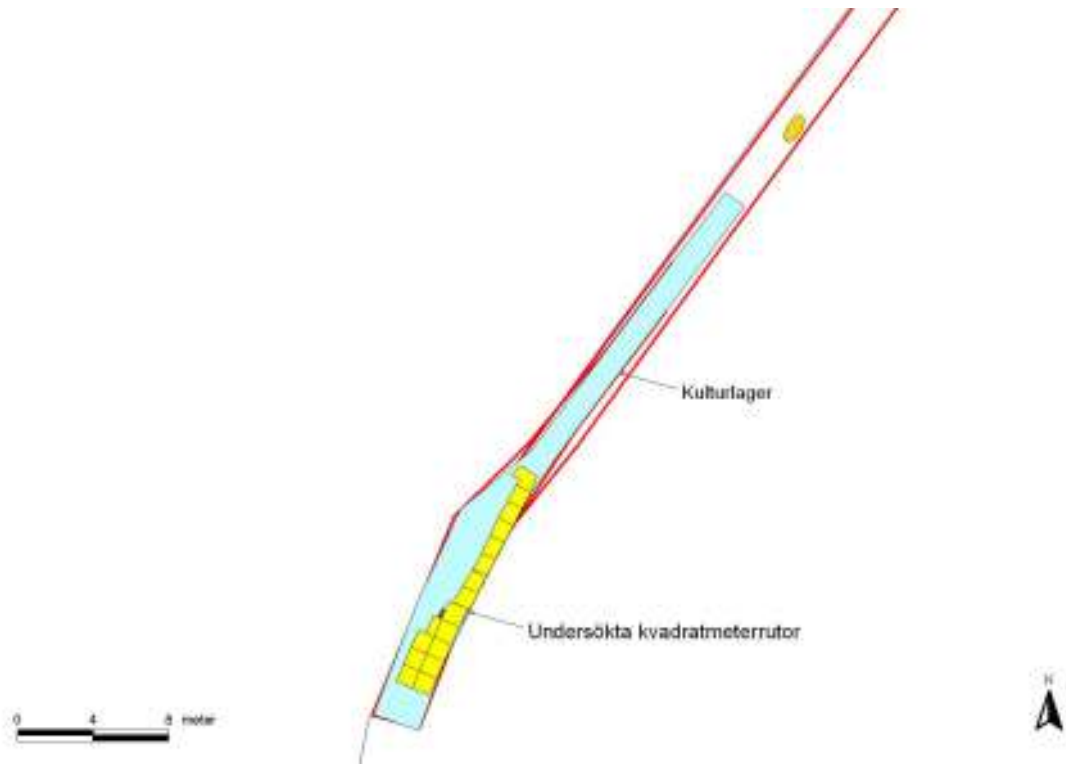

Fig. 5. Planritning över kulturlagret och undersökta kvadratmeterrutor i västra delen av fornlämning 119.

Fig. 6. Fördelningen av flinta i den södra delen av fornlämning 119.

Fig. 7. Fotografi över skivryxa, mejselfragment och tvärpil påträffade i kulturlagret i den västra delen av fornlämning 119.

flintmejsel samt ett par tvärpilar (se fig. 7). Ett par avslag av Senon/Danienflinta uppvisade spår av slipning och härrör ursprungligen från yxor eller mejslar. Förutom flintan fanns det ett par bitar keramik av förhistorisk karaktär. Fyndmaterialet antyder att fornlämningen bör dateras till senmesolitikum och tidigneolitikum (ca 5000-3500 f.Kr.). Inslagen av svartgods antyder också att det finns spår av vikingatida - tidig medeltida aktiviteter.

Fjärrvärmeledningen fortsatte söderut ned mot Nymöllaverket. Den grävdes ned längs en mindre asfalterad väg och den följde schakten för de fjärrvärmeledningar som grävts ned år 1999 och vattenledningen och elledningen. Detta schakt övervakades inte eftersom det grävdes inom tidigare grävda schakt och det kunde konstateras att det var omrörda jordmassor. I detta område fanns dock den högsta punkten i landskapet och det är sannolikt att det ovannämnda fyndförande sotiga lagret fortsatt söderut.

Platsen är intressant såtillvida att den ligger på den östra sidan om Skräbeån. Avståndet till ån är endast ett 30-tal meter. På den västra sidan av ån har det tidigare i samband med arkeologiska undersökningar påträffats en rad fornlämningar från perioden senmesolitikum och tidig neolitikum, vilket tidsmässigt väl överensstämmer med de nu påträffade lämningarna (jfr. Wyszomirskas 1979; 1988). Studerar man havsnivåerna under slutet av mesolitikum och vid övergången till neolitikum låg havet ca 7 meter högre än i dag. Vid denna period kan det aktuella området ha utgjorts av ett skärgårdslandskap med antal mindre öar. Dessa fornlämningar, som i dag ligger koncentrerade på båda sidor av Skräbeån, kan ursprungligen ha varit placerade på dessa mindre öar.

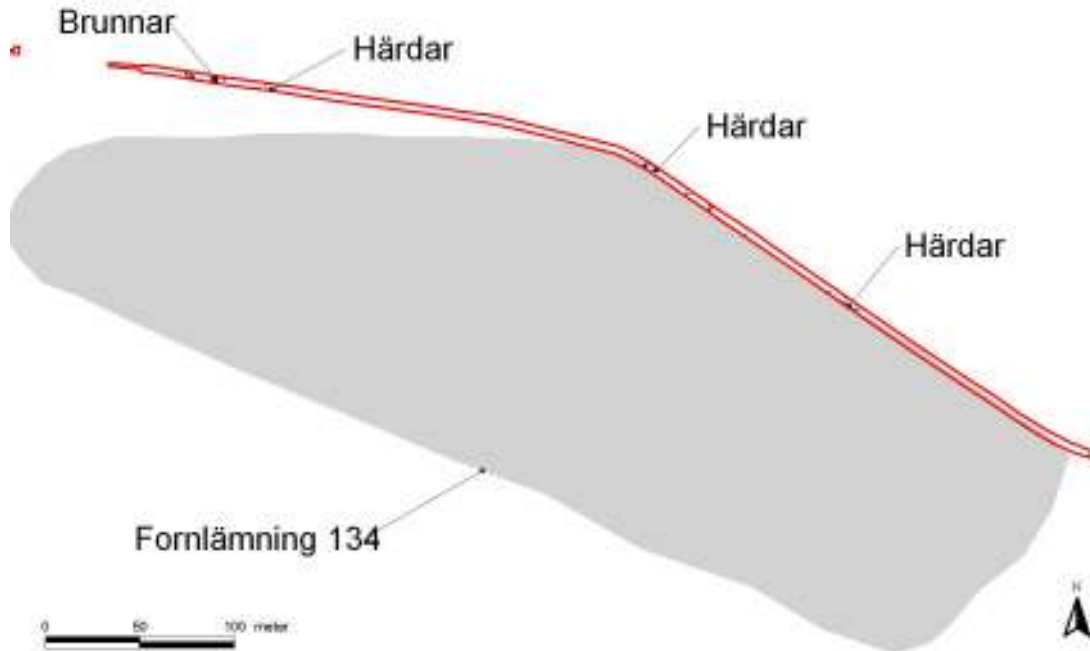

Fig. 8. Planritning över schakt invid fornlämning 134.

En annan intressant iakttagelse, fast mer av antikvarisk art, är att det inte gjordes någon arkeologisk dokumentation när fjärrvärmeledningarna grävdes ned år 1999 i denna del av fornlämning nr 119. Det som dock kan konstateras är att Riksantikvarieämbetet UV-syd, som utförde en arkeologisk utredning av ledningssträckningen, lyckades få ledningen flyttad från en mer västlig placering under den befintliga vägen samt att de föreslog en schaktningsövervakning av arbetena (se Stark 2000).

Fornlämning nr 134

Ledningsschakten inom fornlämning nr 134 (Ivetofta sn) omfattade en sträcka av ca 575 meter med en bredd på 3,5 - 4 meter (se fig. 8). Detta motsvarar en yta på ca 2200 m². Schaktningen inleddes i den västra delen som låg strax utanför fornlämning 134. Den östra delen av schaktet tangerade fornlämningens norra begränsning. Ledningsschaktet löpte längs med 5 meterskurvan över havsnivån. Topografen sjönk norr om fjärrvärmeschaktet och steg uppåt mot fornlämning 134. Denna topografiska situation är troligen en följd av den lagun som bildats till följd av stigande havsnivåer under mellersta delen av stenålder.

Längst i väster, längs en sträcka av ca 45 meter, framkom ett gråbrunt lager som i ytan innehöll enstaka fynd av keramik, ben och flinta. Lagret tolkades som ett fossilt matjordslager och kom inte att undersökas vidare. Strax öster om det

fossila matjordslagret påträffades tre härdar och ett stolphål. Dessa anläggningar låg på en sandig plåtå. Öster om härdarna sjönk topografin återigen och detta område överlagrades alven av jord som karakteriserades som nedbruten torv. Grundvattennivån i denna del var hög och vatten trängde fram i samband med schaktningen. Torven avlägsnades men inga fynd eller anläggningar kunde konstateras. Nästa område med anläggningar framkom när topografin återigen steg, torven försvann och jordmånen dominerades av fin sand. På denna sandplåtå fanns ett antal härdar, kokgropar, gropar och stolphål. Topografin sjönk åter och samma fenomen med nedbrutna torvlager följt av sandplåtåer med anläggningar upprepade sig längs hela ledningsschaktet.

Samtliga anläggningar undersöktes genom att de snittades med grävsked och deras profil dokumenterades och beskrevs. Förutom enstaka flintavslag innehöll anläggningarna träkol som insamlades för ^{14}C analys. En ^{14}C datering gjordes av träkol från en härd (AH859). Träkolet gav en datering med 2 sigma till 1020 – 820 f. Kr., vilket motsvarar perioden yngre bronsålder (se bilaga 3). Lämningarna tolkades som de yttre spåren av den bosättning som fornlämning nr 134 utgörs av. Bosättningen har med stor sannolikhet legat invid ett vattensjukt område som periodvis kan ha varit översvämmat. Det som talar för detta är topografin med sandplåtåer med boplatslämningar som avgränsas av torviga vattensjuka partier.

Efter undersökning av anläggningarna släpptes området och grävmaskinerna grävde ned ca 1,6 – 1,8 meter, vilket var det djup ledningarna skulle ligga på. Vid en efterbesiktning konstaterades anläggningar på detta djup inom det område som tidigare varit täckt av det fossila matjordslagret. Tre av anläggningarna låg väl samlade och i ytan på en av dessa syntes träplank som bildade en närmast kvadratisk konstruktion (se fig. 9). Att dessa anläggningar var brunnar stod klart. Schaktningen hade sparat de nedre delarna av brunnarna och en undersökning av anläggningarna påbörjades. Undersökningen genomfördes först av brunnen med synlig träkonstruktion (AB 1122). Undersökningen genomfördes med grävsked och träkonstruktionen frilades. Brunnen bestod av en nedgrävning och centralt i brunnen fanns träplank som bildade ett kvadratisk ramverk (se fig. 10). Två motstående sidor av ramverket hade rasat samman inåt. Ramverket hade i den södra delen stöttats av nedslagna spetsade plankor och av sten. Två av stödstenarna i södra delen var malstenar. Den ena var en kraftigt sliten rund kvarn med borrarhål (se fig. 11). En vedartsbestämning gjordes av trävirket i brunnen varvid det konstaterades att det dominerades av ek samt av ett stycke alm. En dendrokronologisk datering av flera av ekplankorna från brunnen visar på en datering till övergången vikingatid/tidig medeltid; närmare bestämt vinterhalvåret 1068/69 (se bilaga 4). En ^{14}C datering från en av plankorna gav en datering till 1025 ± 45 BP som kalibrerad med 2 sigma gav en datering till 890 – 1160 e. Kr., vilket stämmer väl med den dendrokronologiska dateringen (se bilaga 3).

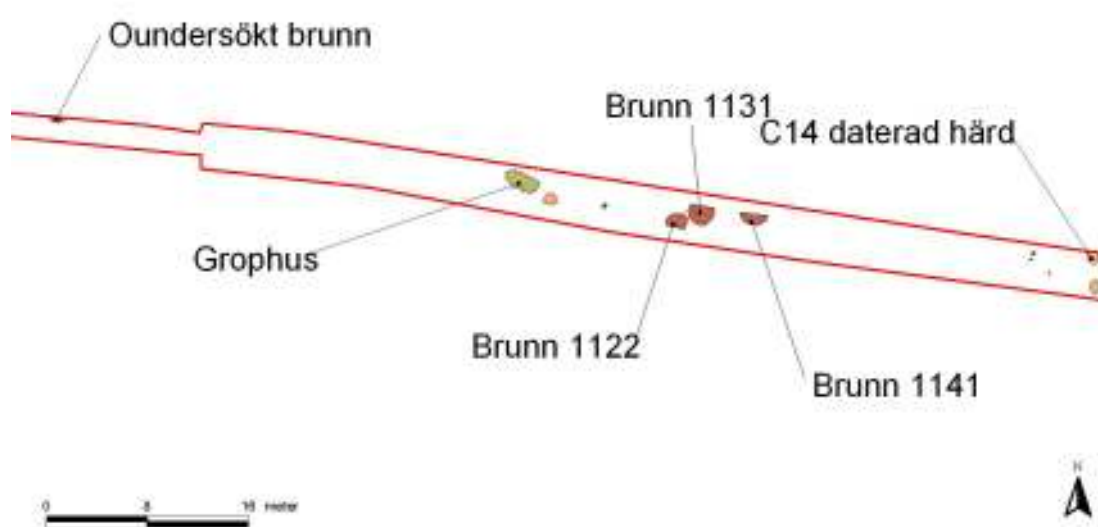

Fig. 9. Planritning över brunnar, grophus och ¹⁴C daterad härd vid fornlämning 134.

Fig. 10. Fotografi över brunn 1122 med ramverk av ekplankor. Foto: Anders Edring.

Fig. 11. Fotografi över malstenar påträffade i brunn 1122. Foto: Anders Edring.

Fig. 12. Fotografi över brunn 1141. Foto: Anders Edring.

I brunnen påträffades även ett flintavslag, en bit slag, en keramikskärva och två delar av ett oidentifierbart järnföremål.

Den andra brunnen som undersöktes benämndes AB 1141. Denna brunn hade ingen bevarad träkonstruktion, men det fanns enstaka vidjor i dess fyllning som skulle kunna utgöra resterna efter en flätad brunnskorg. I sektionen till schaktet kunde det noteras att brunnen låg direkt under det fossila matjordslagret och botten på brunnen låg 2,3 meter under dagens marknivå (se fig. 12). I brunnen påträffades en del trä, varav ett av dessa utgörs av delar från ett föremål (se fig. 13). Vad detta föremål har varit är svårt att fastställa, men en möjlighet är att det utgör en del av en sk. svepask. Inga övriga fynd påträffades i brunnen.

Den tredje brunnen benämnd AB 1131 låg till större del än de båda andra brunnarna inom ledningsschaktet. Inledningsvis gjordes ett val att endast gräva halva anläggningen, men tidigt framkom spåren efter ett flätat brunnskar som medförde att hela anläggningen valdes att undersökas. Undersökningen kom att frilägga ett välbevarat brunnskar av vidjor (se fig. 14). En av vidjorna har vedartsbestämts till vara från pil, sälg eller vide. Brunnskaret var runt och hade en diameter på ca en meter och ett djup på 30 centimeter. I botten på karet, som vid undersökningen successivt fylldes med grundvatten, fanns två plankor lagda ovanpå varandra (se fig. 15). Dessa plankor uppvisade spår efter bearbetning och togs in för konservering. Det var ett redskap av ek som brutits i sönder i mitten till två delar. Redskapet tolkades först som ett arbetsredskap som använts vid själva grävandet av brunnen. En kopia tillverkades vid efterbearbetningen av undersökningsmaterialet som ett försök att utröna dess funktion. En hypotes är att det kan utgöra ett Årder; ett jordbruksredskap för plöjning av åkerjord som föregått plogen (se fig. 16).

Kring det flätade brunnskaret fanns i den västra och norra delen ett antal trästockar som lagts som stöd åt flätverket. Trästockarna hade barken bevarad och kunde vedartsbestämmas till Björk och Ek. Tyvärr kunde ingen dendrokronologisk datering göras av dessa. En ¹⁴C datering från en av ekstockarna gav en datering till 1125±50 BP (kalibrerad med 2 sigma 770 - 1020 e. Kr.), vilket motsvarar perioden vendeltid/vikingatid (se bilaga 3). Denna datering stämmer tämligen väl med dateringen för den andra brunnen. Fyndmaterialet i brunnen bestod av två keramikskärvor av förhistorisk art och fyra fragment av obränt ben.

Tio meter väster om brunnarna fanns två anläggningar. Den mindre av dessa tolkades som en härd eller en kokgrop och den större som ett grophus. Båda anläggningarna grävdes till hälften och i grophuset framkom en vävtyngd av brändlera.

Ytterligare resterna efter en brunn fanns ca 35 meter väster om grophuset. Denna brunn undersöktes aldrig eftersom en stor del av schaktväggen rasade in över objektet strax innan den skulle undersökas. En undersökning bedömdes som

Fig. 13. Fotografi över träföremål påträffat i brunn 1141. Foto: Anders Edring.

Fig. 14. Fotografi över brunn 1131. Foto: Anders Edring.

Fig. 15. Fotografi över brunn 1131 med träföremål i botten av brunnskorgen. Foto: Anders Edring.

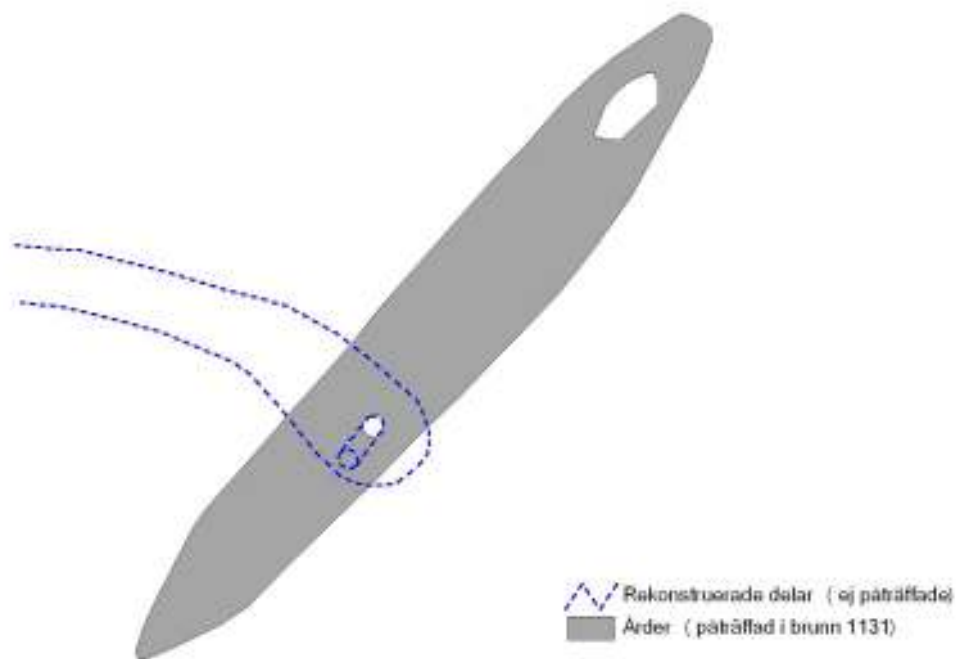

Fig. 16. Rekonstruktion av Årder påträffad i brunn 1131.

alltför riskabel. Till saken hör också att endast begränsade delar av brunnen låg tillgänglig för undersökning inom schaktet.

Ett 20-tal meter öster om brunnarna fanns tre härdar. En av dessa ¹⁴C daterades och gav en datering med 2 sigma till 1030 – 1260 e.Kr., vilket väl stämmer med dateringen för brunnarna (se bilaga 3).

Fornlämning nr 113

Fjärrvärmeledningen skulle komma att passera tvärs igenom fornlämning nr 113 (Ivetofta sn). I området drogs först fyra mindre provschakt med en sammanlagd längd av ca 40 meter (se fig. 17). I ett av schakten framkom en härd, medan de övriga schakten saknade spår av fornlämningar. Området lämnades utan vidare åtgärder. Platsen besöktes åter en dag senare då en större sammanhängande yta på 72 x 11 m hade avskalats från matjord. Orsaken till att ett större schakt togs upp var för att ledningarna skulle grävas ned djupt i terrängen. Inom den matjordsavskalade ytan framkom fem härdar och en grop. Dessa inmättes med GPS, undersöktes och dokumenterades. Inga fynd framkom i anläggningarna.

Fornlämning nr 99

Fjärrvärmeledningarna var först planerade att löpa strax norr om fornlämning 99, men kom att flyttas ca 50 meter söderut (se fig. 18). Detta medförde att de hamnade mitt i fornlämning. För att undersöka huruvida ledningarna skulle komma att beröra fornlämningar drogs sex schakt med en sammanlagd längd av 116 meter längs ledningssträckan. I centrala delen av fornlämningen sjönk topografin ned mot en stengårdsgård. Matjordstjockleken tilltog invid denna och under matjorden framkom ett begränsat parti av ett mörkare jordlager. Ett par provgropar grävdes i lagret för att försöka fastställa huruvida detta var ett kulturlager. Inga fynd påträffades som kunde fastställa huruvida lagret var bildat av naturliga orsaker eller till följd av mänskliga aktiviteter. I schaktet väster om lagret påträffades ett stolphål, medan de övriga schakten helt saknade spår av fornlämningar. Nedgrävandet av fjärrvärmeledningar genom fornlämning 99 kunde därmed släppas utan vidare antikvariska åtgärder.

Fornlämning nr 92

Fjärrvärmeledningarna skulle komma att passera strax söder om fornlämning 92 i Ivetofta socken och löpa längs med en stengårdsgård som utgjorde den södra gränsen för fornlämningen (se fig. 19). Ett 157 meter långt schakt grävdes längs stengårdsgården. I schaktet framkom fyra härdar och två stolphål. Samtliga anläggningar dokumenterades och undersöktes. Inga fynd påträffades. Lämningarna bedömdes vara av ringa omfattning och området släpptes utan vidare antikvariska

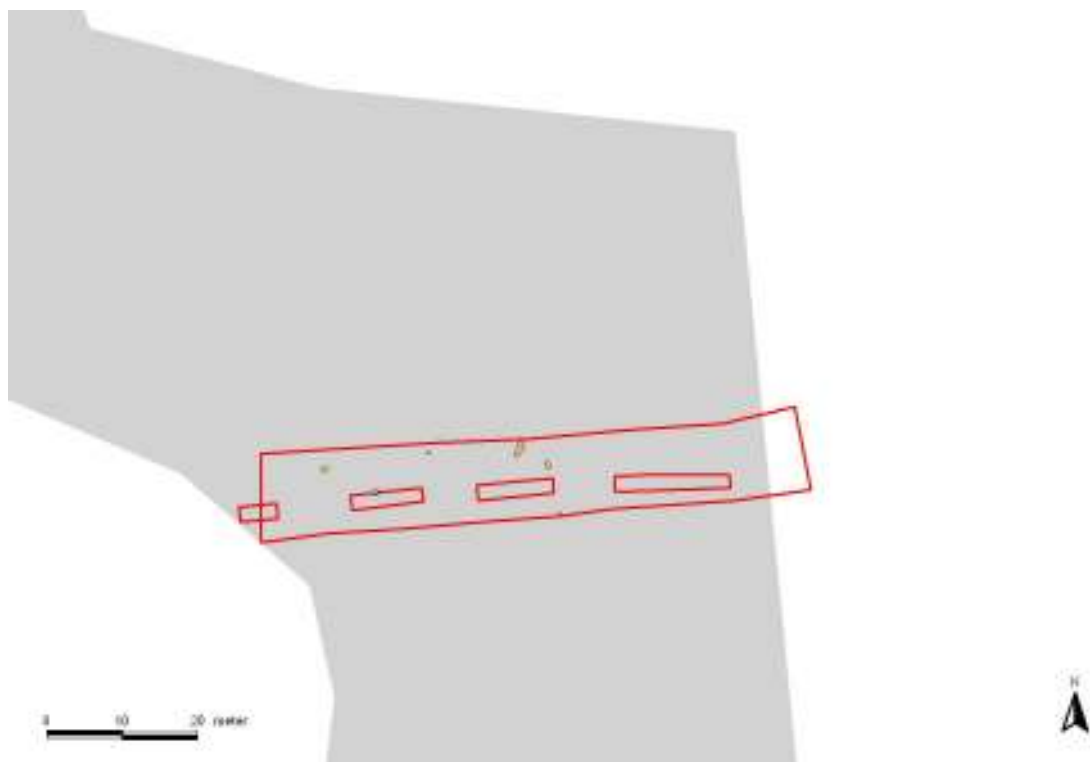

Fig. 17. Planritning över schakt i fornlämning nr 113.

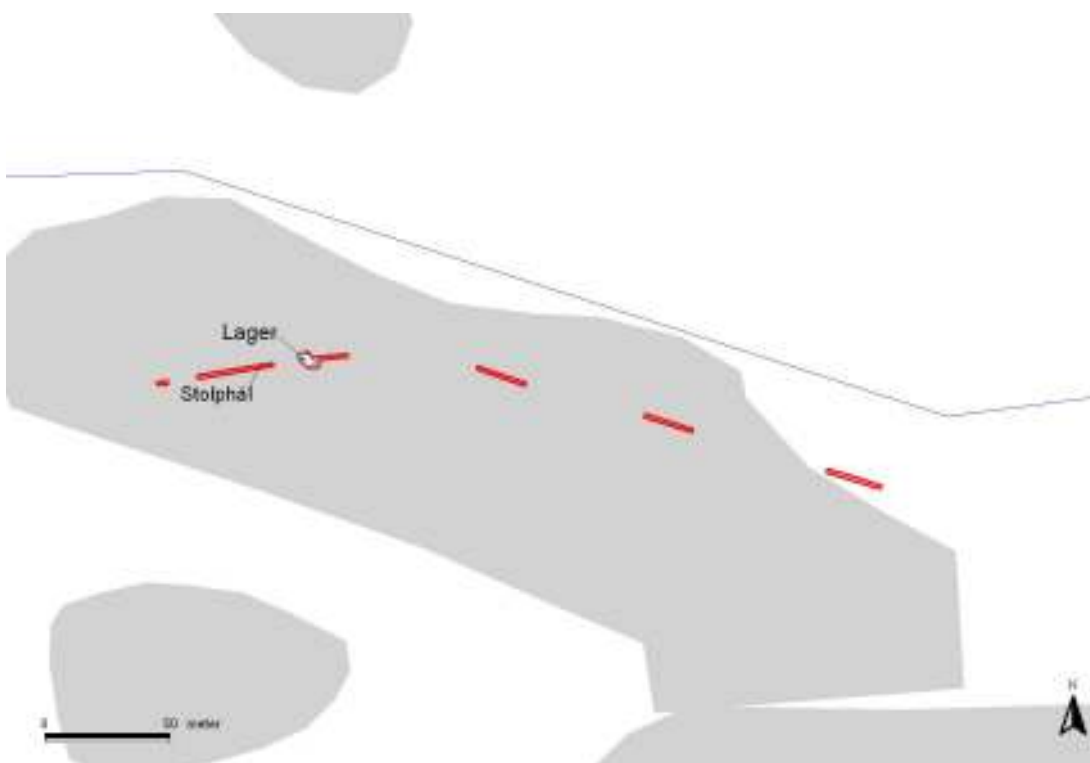

Fig. 18. Planritning över schakt i fornlämning 99.

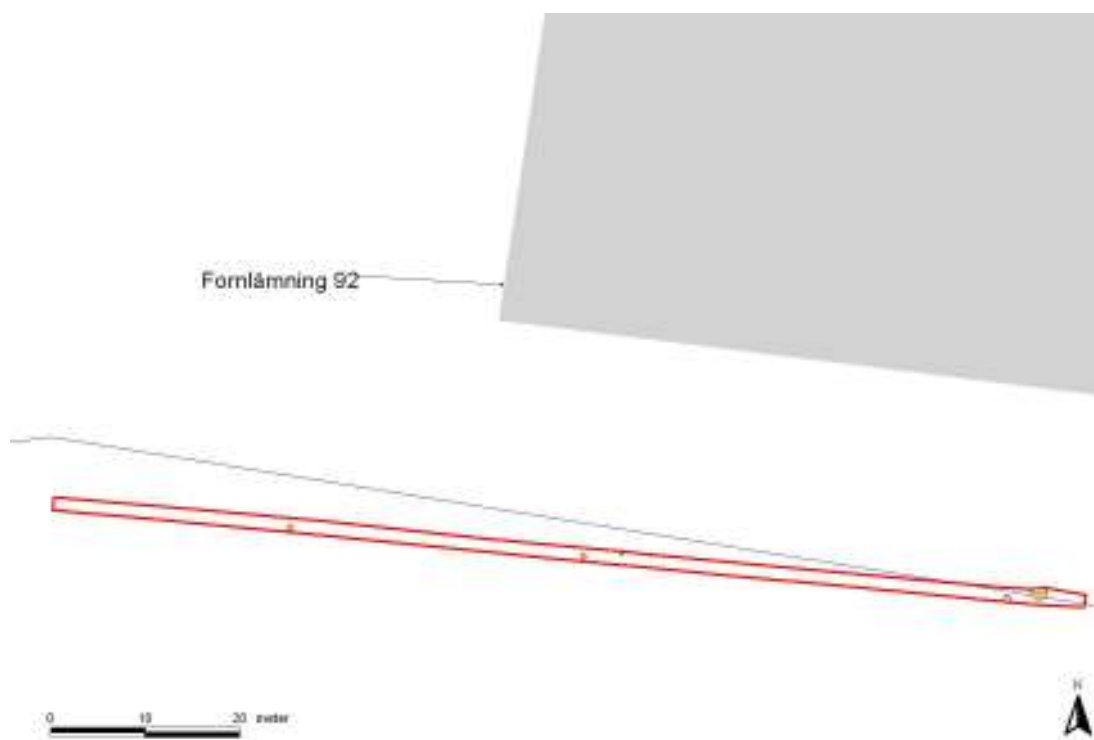

Fig. 19. Planritning över schakt invid fornlämning 92.

åtgärder. Det kan dock konstateras att fornlämningen sträcker sig något mer söderut än vad som är registrerat i FMIS.

Förmedling

I samband med schaktningsövervakningen av fjärrvärmeledningarna blev Regionmuseet kontaktade av Harriet Hallberg, journalist personaltidningen Staffin Nymölla (Personaltidning för medarbetare på Nymölla bruk). En artikel kring de arkeologiska arbetena publicerades i septembernumret 2007 (Hallberg 2007). Tidningen hade en upplaga på 1100 exemplar.

En tidningsartikel kring resultaten från schaktningsövervakningen publicerades även i Kristianstadsbladet.

Sammanfattning

Sölvesborgs Fjärrvärme AB skulle anlägga en ny överföringsledning mellan Nymölla och Valjeviken. Med anledning av att arbetsföretaget skulle beröra fornlämningar beslutade Länsstyrelsen i Skåne att arbetena skulle stå under arkeologisk övervakning. Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genomförde den arkeologiska förundersökningen som en schaktningsövervakning under perioden 4 juni - 22 augusti år 2007.

Överföringsledningen var planerad att löpa i och i anslutning till fem olika fornlämningar i Ivetofta socken (Raä nr 92, 99, 113, 119 & 134).

Vid den arkeologiska förundersökningen påträffades fornlämningar inom samtliga av de fem registrerade fornlämningar som nämnts ovan. Mest omfattande fornlämningar påträffades inom fornlämning 119 och 134.

Inom västra delen av fornlämning 119 påträffades ett kulturlager som innehöll ca 600 flintor. Övervägande delen av flintan var av Kristianstadsflinta, men det fanns även enstaka flintor av Senon/Danienflinta. Avslagen och kärnor dominerade i materialet, men det fanns även en del skrapor, borrar, en skivyxa, fragment av en flintmejsel samt ett par tvärpilar. Ett par avslag av Senon/Danienflinta uppvisade spår av slipning och härrör ursprungligen från yxor eller mejslar. Förutom flintan fanns det ett par bitar keramik av förhistorisk karaktär. Fyndmaterialet antyder att fornlämningen bör dateras till senmesolitikum och tidigneolitikum (ca 5000-3500 f.Kr.). Inslagen av keramik av sk. ”svartgods” antyder också att det finns spår av vikingatida - tidig medeltida aktiviteter.

Inom fornlämning 134 påträffades spår av bosättning i form av härdar. Bosättningen har med stor sannolikhet legat invid ett vattensjukt område som periodvis kan ha varit översvämmat. Det som talar för detta är topografin med sandplåtåer med boplatslämningar som avgränsas av torviga vattensjuka partier. En ¹⁴C datering gjordes av träkol från en härd daterad med 2 sigma till 1020 – 820 f. Kr., vilket motsvarar perioden yngre bronsålder.

I västra delen av fornlämning 134 påträffades spår av en vikingatida/tidig medeltida bebyggelse i form av fyra brunnar och ett grophus. Två av brunnarna var mycket välbevarade med brunnskoning av trä och flätverk.

Kristianstad & 2008-09-28

Anders Edring

Referenser

Antikvarisk Topografiska Arkivet. Stockholm.

Hallberg, H. 2007. Unikt fynd vid Nymölagrävning. Staffin Nymölla. September 2007 nr. 3. Nymölla.

Hellerström, S. 1998. Skåne, Ivetofta socken, Krogstorp 9:1 och Åby 23:4, Bromölla kommun. Arkeologisk utredning. *Riksantikvarieämbetet UV syd Rapport 1998:2*. Lund.

Lord, P. 2000. Åby 23:1, Skåne, Ivetofta socken, Raä 119. Arkeologisk slutundersökning. *Riksantikvarieämbetet UV syd Rapport 2000:69*. Lund.

Petré, R. 1961. Ein bronzezeitlicher grabhügel. *Meddelande från Lunds Historiska Museum 1961*. Lund.

Stark, K. 2000. Fjärrvärmeledning längs Skräbeån. Skåne, Ivetofta socken, Raä 119 m.fl. Arkeologisk utredning. *Riksantikvarieämbetet UV syd Rapport 2000:30*. Lund.

Wyszomirska, B. 1979. A double grave with yellow ochre at Nymölla in Scania. *Forvännen 1979/2*. Helsingborg.

Wyszomirska, B. 1988. Ekonomisk stabilitet vid kusten. Nymölla III. En tidig-neolitisk bosättning med fångstekonomi i nordöstra Skåne. *Acta Archaeologica Lundensia Series in 8°. N° 17*. Lund.

Tekniska och administrativa uppgifter

Fornlämning nr: 92, 99, 113, 119, 134

Socken: Ivetofta

Kommun: Bromölla

Landskap: Skåne

Ekonomiska kartan blad: 3E 2d & 3E 2e

Länsstyrelsen dnr: 431-27787-07

Regionmuseet/Landsantikvarien i Skåne dnr: K12.20-214-07

Projektledare: Anders Edring

Typ av undersökning: Arkeologisk förundersökning

Arkeologisk personal: Johan Dahlén, Anders Edring & Jan Kockum

Tidpunkt för fältarbete: 2007-06-04 – 2007-08-22

Fältarbetstid: 150 timmar

Rapporteringstid: 150 timmar

Kostnad fälttid och rapport: 165 000 kr

Kostnad analyser (vedart, dendrokronologi, ¹⁴C): 26 000 kr

Kostnad resor, GPS nätverks RTK avgift: 9000 kr

Total kostnad: 202 800 kr

Kostnadsansvarig: Sölvesborg Fjärrvärme AB

Inmätning: GPS (Nätverks RTK)

Koordinatsystem: RT 90 2,5 gon väst

Intrasisprojekt: RK21407FU

Rapportarbete: Anders Edring

Analyser

¹⁴C: Kvartärgeologiska avdelningen i Lund. Laboratoriet för ¹⁴C-datering samt The University of Georgia. Center for Applied Isotope Studies.

Vedanatomisk analys: Hans Linderson på Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi vid Lunds Universitet.

Dokumentationsmaterialet förvaras på Regionmuseet/Landsantikvarien i Skåne. Fyndmaterialet är fördelat till Lunds Universitet Historiska Museum: LUHM nr: 31 792.

Bilaga 1. Anläggningslista

ID	TYP	ID	TYP
259	Stolphål	886	Utgår
265	Härd	899	Härd
272	Stolphål	907	Härd
279	Stolphål	915	Utgår
285	Stolphål	921	Stolphål
293	Stolphål	927	Härd
300	Härd	935	Utgår
322	Stolphål	943	Utgår
327	Stolphål	950	Stolphål
333	Härd	984	Röjningsröse
340	Härd	992	Grop
346	Härd	1001	Utgår
352	Härd	1007	Utgår
358	Härd	1016	Utgår
366	Stolphål	1025	Utgår
371	Stolphål	1032	Utgår
377	Stolphål	1041	Härd
383	Sten	1049	Utgår
392	Sten	1056	Härd
398	Stenlyft	1067	Stolphål
405	Stenlyft	1072	Stolphål
414	Grop	1077	Härd
473	Grop	1084	Stolphål
493	Grop	1090	Stolphål
498	Stolphål	1096	Stolphål
503	Stolphål	1103	Brunn
612	Härd	1108	Härd
623	Grop	1116	Stolphål
652	Kulturlager	1122	Brunn
683	Kulturlager	1131	Brunn
691	Stolphål	1141	Brunn
697	Kulturlager	1152	Grophus
710	Grop	1186	Härd
780	Stolphål	1221	Kulturlager
785	Utgår	1247	Stolphål
791	Utgår	1271	Grop
796	Härd	1279	Härd
805	Härd	1286	Härd
813	Härd	1293	Härd
823	Härd	1304	Härd
830	Härd	1311	Härd
837	Grop	1317	Härd
842	Härd	1325	Stolphål
851	Kokgrop	1331	Stolphål
859	Härd	1338	Härd
871	Härd	1367	Härd
878	Utgår	1373	Härd

Bilaga 2. Fyndlista

F.NR.	MATERIAL	SAKORD	VIKT	ANTAL	ANL.	F.E.	G.E.
1	Keramik	Svartgods	3	1			200039
2	Flinta	Yxa	6	1		649	
3	Flinta	Avslag	69	13			200040
4	Flinta	Avslag	2	3			200040
5	Bränd lera	Föremål	2	1			200040
6	Flinta	Avslag	77	7			200037
7	Flinta	Avslag	3	1			200037
8	Keramik	Rödgods	6	1			200037
9	Flinta	Avslag	58	12			200045
10	Flinta	Avslag	224	26			200030
11	Flinta	Avslag	46	4			200038
12	Flinta	Avslag	5	2			200038
13	Flinta	Avslag	48	2		651	
14	Bergart	Avslag/avfall	87	1		651	
15	Flinta	Avslag	27	4			200036
16	Flinta	Avslag	4	1			200036
17	Flinta	Avslag	3	2	652		
18	Flinta	Avslag	1	1	652		
19	Flinta	Avslag	39	17			200039
20	Flinta	Skrapa	63	1		648	
21	Flinta	Avslag	120	14			200037
22	Flinta	Avslag	321	44			200038
23	Flinta	Avslag	121	30			200036
24	Flinta	Skrapa	10	1			200036
25	Flinta	Yxa	1	1			200036
26	Flinta	Kärna	142	2			200036
27	Flinta	Avslag	113	28			200033
28	Flinta	Avslag	75	3		650	
29	Flinta	Avslag	204	14			200031
30	Flinta	Avslag	166	35			200034
31	Flinta	Kärna	169	1			200034
32	Flinta	Borr	19	1			200034
33	Flinta	Avslag	89	15			200033
34	Flinta	Yxa	1	1			200033
35	Flinta	Avslag	1	1			200033
36	Flinta	Spån	2	1			200033
37	Keramik		20	5			200033
38	Flinta	Avslag	334	74			200029
39	Flinta	Avslag	4	1			200029
40	Flinta	Avslag	2	1			200029
41	Flinta	Avslag	335	27			200044
42	Flinta	Avslag	19	1			200044
43	Flinta	Avslag	6	1			200044
44	Flinta	Avslag	92	13			200043
45	Flinta	Borr	26	1			200043
46	Flinta	Avslag	1	1			200043
47	Flinta	Avslag	600	44			200041

48	Flinta	Avslag	3	2		200041
49	Flinta	Borr	24	1		200041
50	Flinta	Kärna	306	2		200043
51	Flinta	Avslag	197	26		200043
52	Flinta	Avslag	3	3		200043
53	Flinta	Avslag	252	28		200032
54	Flinta	Avslag	267	48		200035
55	Flinta	Spån	40	2		200035
56	Flinta	Yxa	50	1		200035
57	Flinta	Avslag	10	2		200035
58	Flinta	Borr	12	1		200035
59	Flinta	Avslag	6	2		200035
60	Flinta	Spån	2	1		200035
61	Flinta	Avslag	235	19		200042
62	Flinta	Avslag	3	1		200042
63	Flinta	Avslag	4	1		200042
64	Flinta	Avslag	88	8		200035
65	Flinta	Kärna	281	1	492	
66	Flinta	Pilspets	1	1		200033
67	Flinta	Pilspets	1	1		200042
68	Flinta	Avslag	97	2	634	
69	Flinta	Avslag	34	2	636	
70	Flinta	Avslag	118	1	547	
71	Flinta	Avslag	1	1	437	
72	Flinta	Avslag	4	1	773	
73	Flinta	Avslag	5	1	859	
74	Flinta	Kärna	148	2	652	
75	Flinta	Avslag	31	3	652	
76	Flinta	Borr	88	1	652	
77	Flinta	Avslag	25	4	549	
78	Keramik		1	2	549	
79	Ben		1	1	549	
80	Flinta	Avslag	114	19	635	
81	Keramik	Svartgods	32	1	652	
82	Flinta	Mejsel	16	1	652	
83	Keramik		1	1	652	
84	Ben		1	2	652	
85	Flinta	Avslag	47	1	414	
86	Keramik		1	1	772	
87	Ben	Avfall	1	1	772	
88	Kvarts	Avslag/avfall	47	1	417	
89	Ben	Avfall	2	9	365	
90	Keramik		6	1	1102	
91	Flinta	Avslag/avfall	15	1	830	
92	Keramik		7	2	316	
93	Ben	Avfall	1	1	774	
94	Flinta	Avslag	370	30	683	
95	Flinta	Avslag	17	1	683	
96	Slagg		175	1	1108	
97	Flinta	Avslag	15	1	1108	

98	Flinta	Avslag	2	1		317	
99	Slagg		22	1		413	
100	Flinta	Avslag	9	2	691		
101	Flinta	Kärna	246	1	697		
102	Flinta	Avslag	130	13	697		
103	Flinta	Avslag	7	1	697		
104	Järn		80	2	1122		
105	Flinta	Avslag	155	6	652		
106	Keramik		7	1	652		
107	Flinta	Kärna	137	1	652		
108	Slagg		178	1	1122		
109	Keramik		10	1	1122		
110	Flinta	Avslag/avfall	27	1	1122		
111	Ben	Avfall	11	4	1131		
112	Keramik		10	2	1131		
113	Flinta	Avslag	11	1	1152		
114	Bränd lera	Vävtyngd	135	3	1152		
115	Flinta	Avslag	2	1		548	
116	Ben	Avfall	1	1		548	
117	Keramik		2	1			200163
118	Flinta	Avslag	1	1			200163
119	Ben	Avfall	1	1			200163
120	Keramik		16	2			200167

Bilaga 3. ¹⁴C dateringar

RADIOCARBON ANALYSIS REPORT

March 4, 2008

Andres Edring
Regionmuseet Kristianstad
Box 134
291 22 Kristianstad,
Sweden

Dear Mr. Edring

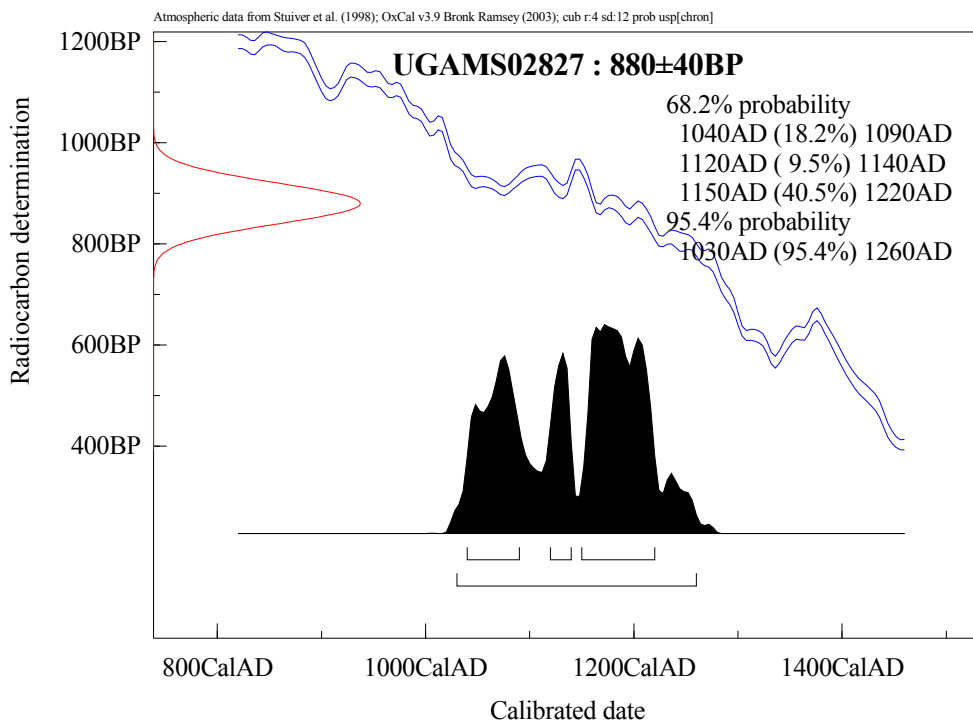
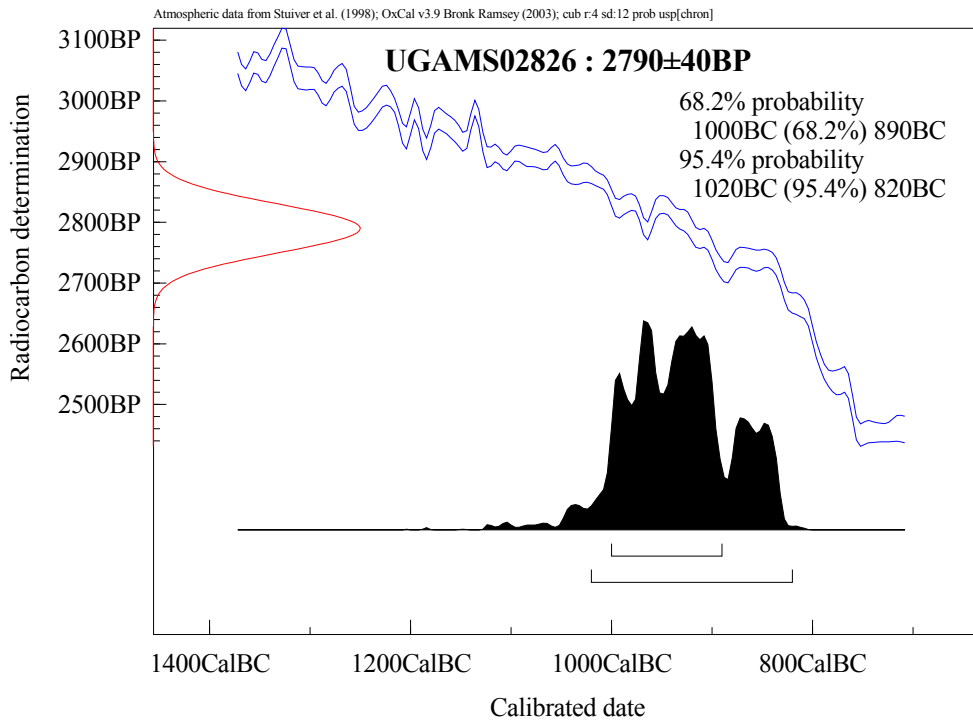
Enclosed please find the results of ¹⁴C Radiocarbon analyses and Stable Isotope Ratio $\delta^{13}\text{C}$ analyses for the charcoal samples received by our laboratory on February 11, 2008.

UGAMS#	Sample I.D.	Radiocarbon ¹³ C Corrected Age (YBP±1s)	$\delta^{13}\text{C}$ (‰)
02826	1	2790±40	-28.3
02827	7	880±40	-28.4

The charcoal sample was treated with 5% HCl at the temperature 80°C for 1 hour, then it was washed and with deionized water on the fiberglass filter and rinsed with diluted NaOH to remove possible contamination by humic acids. After that the sample was treated with diluted HCL again, washed with deionized water and dried at 60°C.

For accelerator mass spectrometry analysis the cleaned charcoal was combusted at 900°C in evacuated / sealed ampoules in the presence of CuO. The resulting carbon dioxide was cryogenically purified from the other reaction products and catalytically converted to graphite using the method of Vogel *et al.* (1984) Nuclear Instruments and Methods in Physics Research B5, 289-293. Graphite ¹⁴C/¹³C ratios were measured using the CAIS 0.5 MeV accelerator mass spectrometer. The sample ratios were compared to the ratio measured from the Oxalic Acid I (NBS SRM 4990). The sample ¹³C/¹²C ratios were measured separately using a stable isotope ratio mass spectrometer and expressed as $\delta^{13}\text{C}$ with respect to PDB, with an error of less than 0.1‰.

The quoted uncalibrated dates have been given in radiocarbon years before 1950 (years BP), using the ¹⁴C half-life of 5568 years. The error is quoted as one standard deviation and reflects both statistical and experimental errors. The date has been corrected for isotope fractionation.

LUNDS
UNIVERSITET

KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
Laboratoriet för ¹⁴C-datering
Sölvegatan 12, Geocentrum II
223 62 LUND
Tel. 046/2227885 Fax 046/2224830

QUATERNARY SCIENCES
Radiocarbon Dating Laboratory
Sölvegatan 12, Geocentrum II
S-223 62 LUND
Sweden

Anders Edring
Regionmuseet Kristianstad
Box 134, 291 22 Kristianstad

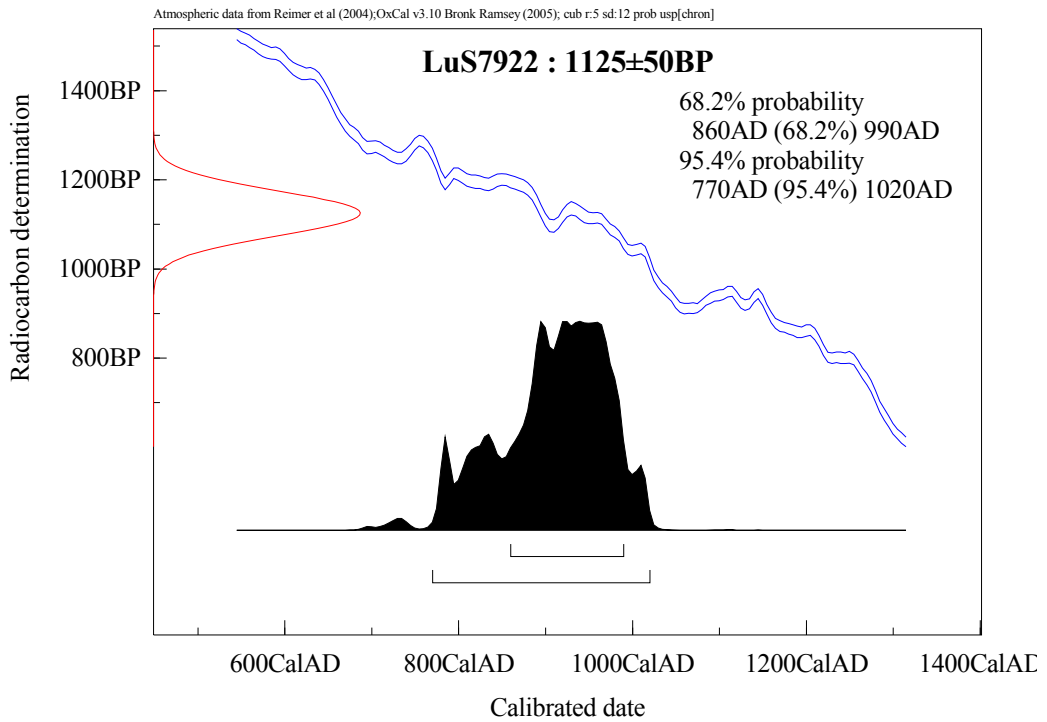
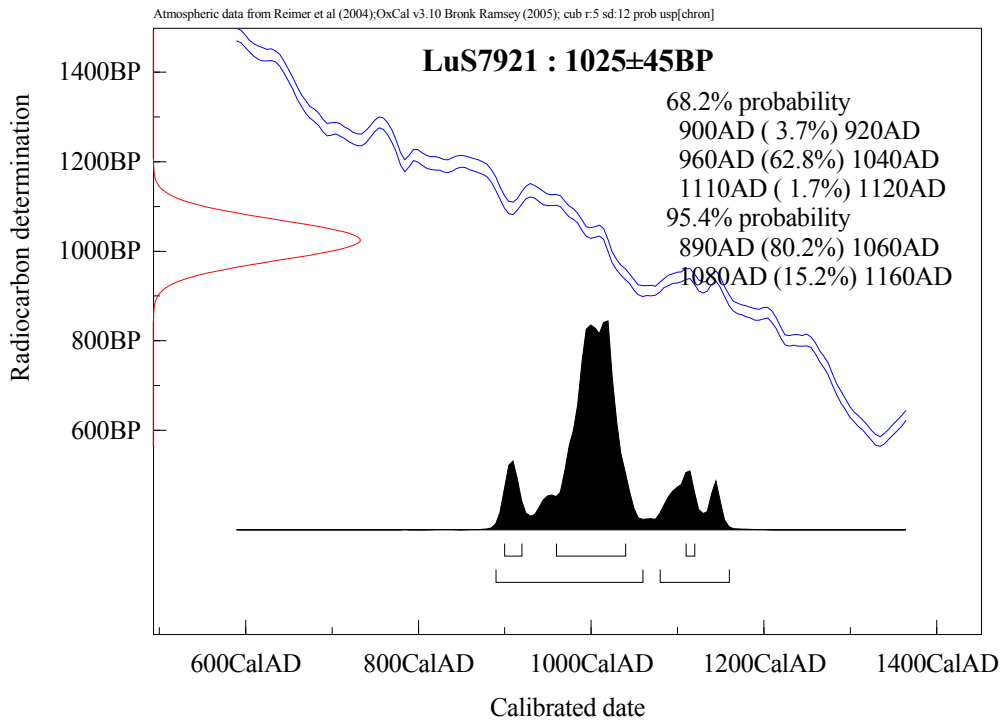
Dateringsattest

Provets benämning	Lab no	Erhållen ¹⁴ C-ålder BP	δC13 ‰	Provmgd (mg)	Förbehandling
Fornlämning nr 134 Ivetofla sn, Brunn 1122,	LuS 7921	1025 ± 45		10	HCl, NaOH
Fornlämning nr 134 Ivetofla sn, Brunn 1131,	LuS 7922	1125 ± 50		6	HCl, NaOH

Beräkningen av ¹⁴C-åldern är baserad på halveringstiden 5568 år. Resultaten är gjorda i antal år före 1950 (¹⁴C-ålder BP). I osäkerhetsangivelsen innefattas statistiskt åtkomliga bidrag från mätningen av prov, standard och bakgrund. Som standard användes enligt internationell överenskommelse 95% av aktiviteten hos NBS oxalysyr-standard. Alla ¹⁴C-åldrar är ¹³C-korrigerade för avvikelsen från överenskommen standardvärde på ¹³C/¹²C-förhållandet. Detta gäller också skäl av mollusker och förämselrester. För dessa måste alltid s.k. "sea correction" göras.

Lund 2008-09-10

Göran Skog

Bilaga 4. Vedartsbestämning och dendrokronologi

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

16 jun 2008

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2008:31
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK OCH VEDANATOMISK ANALYS AV TVÅ
UTGRÄVDA BRUNNAR VID NYMÖLLA

Uppdragsgivare: Anders Edring, Länsmuseum Kristianstad, box 134, 291 22 Kristianstad
Område: Bromölla, Ivetofta **Prov nr:** 69409-422+ved **Antal sågprover:** 14+ved
Dendrokronologiskt objekt: Två brunnar provtagna med sågskivor enligt följebrev

Information:

Den ursprungliga beställningen gällde proverna 69409-412 från brunn 1131. Eftersom detta material inte var tillräckligt för en datering lämnades ytterligare tio prover in från brunnen 1122, som är placerad mindre än en meter från brunn 1131. Anders Edring och jag har kommit överens om att endast två av proverna från den kompletterande provgruppen skall debiteras.

Rapporten kompletteras med en bilaga, träsnitt ID-nummer för proverna 69413-422.

*På grund av att årsringstalet är lågt och korrelationen ganska god så är dateringen endast nästan säker, varför en kol-14 datering förväntas bekräfta resultatet.

**Det förefaller som de prover som saknar splint avslutas nära splinten (splinten är mycket mer lättbrytbar än kärnveden) om man antar att det saknas 16 årsringar eller mindre, kan man ge en ± 20 års precision (jmf högra kolumnen i tabellen).

Resultat:

CATRAS Dendro nr:	Brunn Nr :	Träd slag	Antal radie/år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet *	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året) *	Inskränkt Terminus post quem **
69409	1131	Ek	2/39	Sp 4 ej W	Ej datering	-	
69410	1131	Ek	2/47	Sp 16, B	Ej datering	-	
69411	1131	Björk	2/28	B	Ej datering	-	
69412	1131	Björk	2/28	B	Ej datering	-	
69413	1122	Ek	4/86	Sp 22, W	1068	V 1068/69	
69414	1122	Ek	2/71	Sp 1 ej W	1048	1065 \pm 7	
69415	1122	Ek	2/23	Sp 12, W	Ej datering	-	
69416	1122	Alm	2/31-lw	W	Ej datering	Sommar	
69417	1122	Ek	1/34	Ej sp	1024	E 1034	1054 \pm 20
69418	1122	Ek	1/43	Ej sp	1040	E 1050	1070 \pm 20
69419	1122	Ek	1/32	Ej sp	1031	E 1041	1061 \pm 20
69420	1122	Ek	2/55+ew	Ej sp	1038	E 1048	1068 \pm 20
69421	1122	Ek	2/73+4	Sp 20, W	1068	V 1068/69	
69422	1122	Ek	1/59	Ej sp	1041	E 1051	1071 \pm 20

Resultat forts:

Prov Nr	Provbe-teckning	VETENSKAP-LIGT NAMN	Svenskt namn	Stam/ Ung stam /Gren	Egenålder år Y=avst. bark	Frekvenser Antal	Procent av undersökta
1	Vidjor 1131	Salix	Pil, sälg, vide	gren	Y<5	5	100

Kommentarer till dateringsresultatet:

Samtliga daterade prover från brunn 1122, med hänsyn taget till ovanstående kommentar *, kan (bör) vara avverkade vinterhalvåret 1068/69. Utan förbehållet ovan är de relativa dateringarna mellan proverna helt säkra.

Brunn 1131 har inte varit möjlig att datera, vilket tyder på att den avviker i ålder från brunn 1122. Ekproverna dateras mellan varandra likaså gör björkproverna.

Hans Linderson

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46 46 222 78 91, 0738-448812

Fax +46-46-2224830

e mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Regionmuseets rapportserie 2008

Kulturmiljö

1. Vä söder om S:ta Gertrud, Vä sn, FU, Jan Kockum, 2007
2. Kv Södra kasern 2 i Kristianstad, Kristianstad, FU, Jan Kockum 2007 – 2008
3. Gör en kyrka någon skillnad? DK, Åsa Alftberg & Lotta Eriksson, 2007
4. Kärnkraftens fysiska miljöer, Förstudie, Henrik Borg, 2008
5. Eslövs medborgarhus, Eslöv, AK, Helena Nilsson och Anna Rabow, 2005
6. Barsebäcks kyrka - installation av nytt värmesystem, Barsebäcks sn, AK, Kristina Nilén, 2007
7. Fjälkestads kyrka - invändig renovering, Fjälkestads sn, AK, Emelie Petersson & Helena Nilsson 2006
8. Krapperups alléer, Brunnby sn, KA, Patrik Olsson, 2008
9. Västra Nöbbelövs kyrka - utvändig renovering etapp 1, V. Nöbbelövs sn, AK, Helena Nilsson och Emelie Petersson, 2006
10. Folkestorps bränneri, Vårdplan, 2007-2008, Henrik Borg & Bengt Spade
11. Glimmingehus - kulturhistorisk värdebeskrivning, Vallby sn, KA, Kristina Nilén, 2008
12. Vikingatida silver från Kiaby, Kiaby sn, Bertil Helgesson, 2008
13. Norra Mellby kyrka, Norra Mellby sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007 – 2008
14. Brönnestad kyrka, Brönnestad sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007 – 2008
15. Södra Björstorps dammar, Brösarps sn, AF, Lotta Eriksson, Bertil Helgesson & Niclas Hansson, 2008
16. Munken 6, Åhus sn, FU+SU, Helén Lilja, 2000-2002
17. Gualöv 61:113. Gualöv sn, AU, Jan Kockum, 2008.
18. Stakethandboken – att gjuta ett Bromöllastaket, Katarina Olsson & Jimmy Juhlin Alftberg, 2007
19. Jordkällare i Lurebygget, AK, Perstorps sn, Katarina Olsson, 2007
20. Anna på Klinten. – BMU, Västra Karups sn, Paul Hansson, 2007
21. Aosehus, Åhus sn, UN, Jan Kockum, 2007
22. S:t Olofs station, S:t Olofs sn, AK, Katarina Olsson, 2007
23. Vårdplan för området kring Pannehuset, Andrarums sn, KA, Anna Rabow och Jimmy Juhlin Alftberg 2007-2008
24. Gravfälten vid Vä, Vä sn, AU, Tony Björk, 2008
25. Öllsjö 7:1, Skepparslöv sn, AU, Anders Edring, 2008
26. Hammar 9:21, Nosaby sn, AU, Anders Edring, 2008
27. Magasinet i Svalöv, Svalövs sn, BMU, Henrik Borg, 2008
28. Träne kyrka, Takrestaurering, Träne sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2007
29. Uppåkra kyrka, FU, Bertil Helgesson, 2008
30. Osby kyrka - läktarunderbyggnad och ledningsschakt, Osby sn, AK & FU, Lotta Eriksson & Jan Kockum, 2007-2008
31. Vä 2:12 - Väby gård, Vä sn, FU, Catherine Svensson, 2008.
32. Bälteberga 1:3, Vårdplan 2007-2008, Ottarps sn, Henrik Borg, Kristina Nilén, Anna Rabow, 2007-2008
33. Bland tobak och textil i Dösjebro, Västra Karaby sn, DK, Henrik Borg, 2008
34. Ignaberga gamla kyrka - invändiga arbeten, Ignaberga sn, AK, Helena Nilsson & Lotta Eriksson, 2007-2008
35. Från Härlöv till Ringelikors, Kristianstad, AU, Tony Björk, 2008
36. Härlöv 50:27 & 50:53, Kristianstad, FU, Jan Kockum, 2008
37. Taktäckning Bondrumsgården, Fågeltofta sn, AK, Helen Carlsson, 2008
38. Allhelgonakyrkan på Ven, omläggning av torntak samt omfogning av tornet, S:t Ibb sn, AK, Anna Ligoura, 2007
39. Kulturresevat i Skåne, KA, Paul Hansson o Patrik Olsson o Johan Dahlén, 2001
40. Västra Torups kyrka, Västra Torups sn, AK, Emelie Petersson och Anna Rabow, 2007
41. Boplats vid Linderödsåsen, Degeberga 26:3, FU, Helén Lilja, 2008
42. Pegelhuset – restaurering av exteriören, Ystad sn, AK, Anna Ligoura och Mia Jungskär, 2005
43. Yngsjö 4:248, Åhus sn, FU, Helene Wilhelmsson, 2008
44. Burlövs gamla kyrka, utvändig renovering, Burlövs sn, AK, Petter Jansson 2005- 2006
45. Munkarps kyrka, ut- och invändig renovering, Munkarps sn, AK, Petter Jansson 2005- 2006

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggnadsark-dokumentation

46. Trekungahuset, Malmö sn, AF, Paul Hansson 2007
47. Maglö, AK, Cecilia Pantzar 2003
48. Hagestad 117:1- förhistoriska boplatslämningar, Löderup sn, FU, Helene Wilhelmson, 2006
49. Harlösa kyrka, Harlösa sn, AK, Anna Rabow, 2004
50. Stehags kyrka-nykyrkan, Stehags sn, FU, Helene Wilhelmson, 2006.
50. B. Önnestads kyrkogårdsmur, AK, Önnestad sn, Helen Carlsson, 2008
51. Bopplatsen vid Valjeviken, Edenryd 16:4 m fl, Ivetofta sn, SU, Tony Björk, 2008
52. Fyra förundersökningar i Kv Carl XI, Åhus, FU, Jan Kockum, 1997, 1999 & 2000
53. Gamlegården Vittskövle, Vittskövle sn, UN, Johan Dahlén, 2005
54. Förstudie till kulturmiljöprogram för Hässleholm, Hässleholms kn, PJ, Henrik Borg och Paul Hansson, 2005
55. Bondrumsgården, Fågeltofta sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
56. Mariakyrkan i Båstad - tillgänglighetsanpassning, Båstad sn, AK, Lotta Eriksson, 2007-2008
57. Nämndemansgården på Ven, S:t Ibbs sn, AK, Anna Rabow, 2007
58. Ekestad folketspark, Österslöv sn, AK, Jimmy Juhlin Alftberg, 2008
59. Båstad kyrkogård, Båstad sn, DK, Lotta Eriksson & Anna Ligoura, 2008
60. Araslöv 1:61, Färlöv sn, FU, Helén Lilja, 2008
61. Projekt Barkåkra, Ängelholms kn, KA, Författare Bertil Helgesson, Mia Jungskär & Cissela Olsson, 2008
62. Per Ols gård/Västragård, Ballingstorp 1:9, Kviinge sn, AK, Helen Carlsson, 2008
63. Trapphuskonservering i Tranchellska huset, Landskrona stad, AK, Mia Jungskär, 2008
64. Arkeologi och fjärrvärme - Nymölla till Valjeviken, FU, Anders Edring, 2007.

